

KREŠTĀN

POLITICKE A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY

VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. —^c kr.
Na pol roka 1 " —^c "
Na štvrt roka — " 60 "

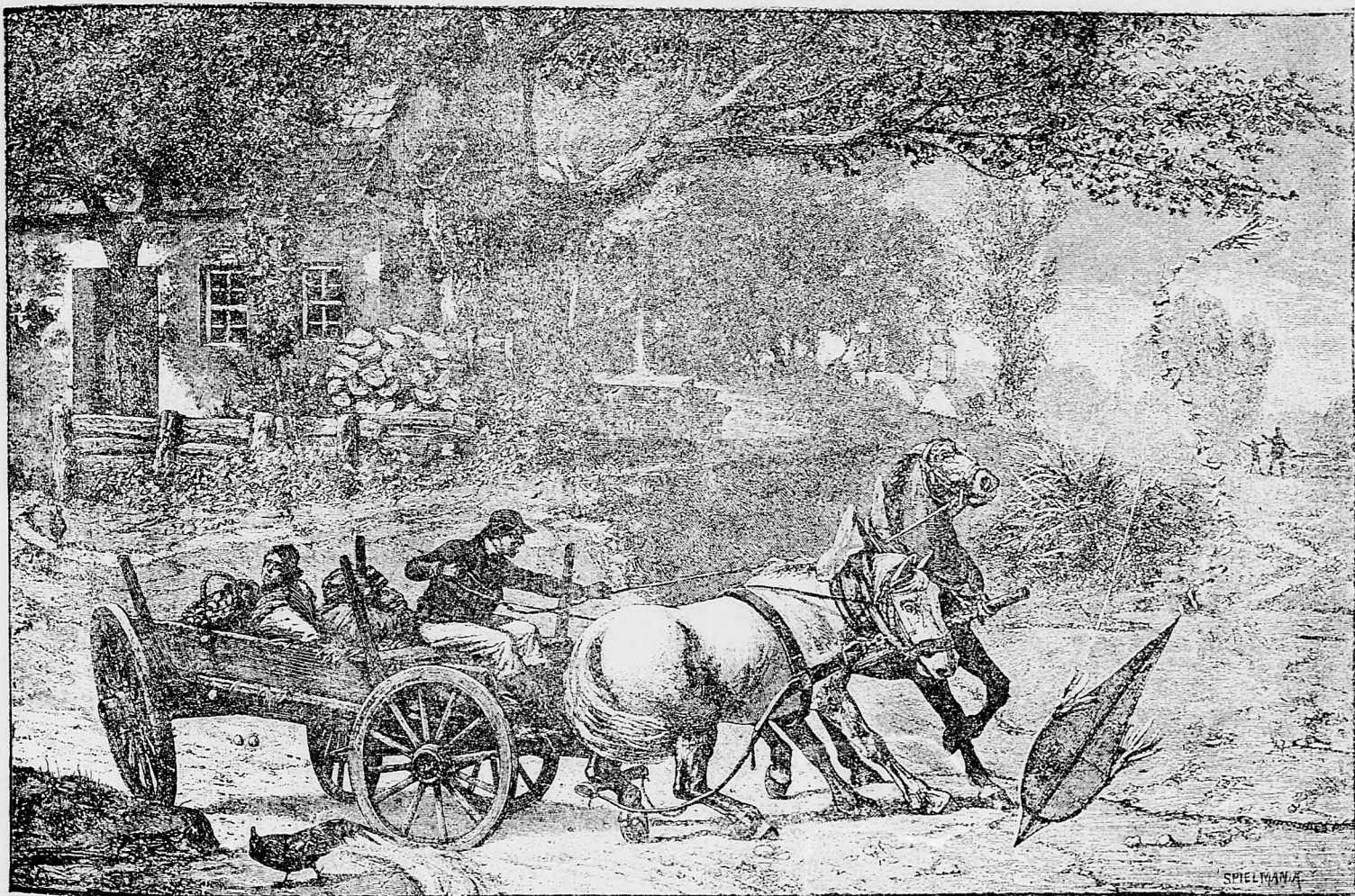
Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Nešťastný drak.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, pretože semeno našich vznesených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Kreštania! kupujte len u kreštanov!

Pozor, ľud náš!

eru, daj pozor, ľud náš dobrý! S najväčšou pozornosťou čítaj tieto riadky, lebo je to veľmi významné, čo ti chceme povedať. Drž všetkých päť smyslov po kope, všetké tvoje myšlienky nech sa sem obrátia, aby si porozumel, o čom je tu reč.

To aj ty sám vieš, najlepšie vieš, lebo to sám cítiš, že *veľká pozemková daň* je príčinou tvojho smutného položenia, tvojkej chudoby a biedy; tá veľká daň je príčinou aj toho, že tvoje rodiny hladujú a otrhané musia chodiť.

Ano, to je príčina; lebo to musíš vedieť, ľud náš dobrý, ty chudobný, natrápený ľud náš, že v celom tom Božom svete — či pozreš na východ, lebo na západ slnca, a či na sever, lebo na juh — nieto krajiny, kde by tak veľká, taká ťažká a tak nespravodlivá daň bola, ako je u nás v Uhorsku.

Veď to musíš vedieť, že ty platíš najväčšiu daň na celom svete.

Ešte aj ten divoch v Afrike má príjemnejší život, ako ty.

Tolko farchy ani na jeho pleciach neleží.

Ty si ten opravdový otrok. Ty si to opravdové hovädo, ktorého väzy neznesiteľné jarmo hnetie.

Smutná, bolestná je to pravda. Slzy prídu človekovi do očí, keď si pomyslí na ten hrozný stav.

Kto srdce má, musí zaplakať nad strašnými biedami nášeho chudobného ľudu.

Žalosť chytí dušu našu, keď premyslíme smutné položenie nášeho ľudu.

Ľudová strana, táto ľudu milá strana má také srdce, má takú dušu, a len ona má utrpnosť s ľudom, len ona cíti biedu nášeho ľudu.

Preto ľudová strana podala v snemovni ten návrh, aby *pozemná daň znížená bola*.

Lúto jej je ľudu, toho biedného, natrápeného, dobrého ľudu. A skutočne chce mu pomôcť, preto podala ten návrh, že *sa pozemná daň musí znížiť*.

A či že vieš ty ľud náš, čo obsahuje ten návrh?

Všetko: tvoje tuzemské blaho a šťastie.

Lebo k tvojmu blahu nič iného netreba, ako *zníženie pozemnej dane*.

A či nemáme pravdu, ctení čitatelia? Dajte odpoveď, či to pravda? Necítil by sa ľud šťastnejším, blaženejším, keby daň menšia a ľudskejšia bola?

Nuž ale toto chce ľudová strana, a len jedine ona to chce docieľiť.

Žiadná druha strana to nežiadala.

Ľudová strana je pravým, dobreprajúcim priateľom ľudu.

Ale popri týchto priateľoch ľud má aj nepriateľov.

Sú to naničhodní ľudia, ktorých nepohnú biedy ľudu, ktorí necítia bolesť nad utrapami jeho.

A ľud náš má viacej nepriateľov, ako priateľov. Viac nepriateľov má, lebo ľud za peniaze, za víno a iné veci radšej hlasoval na nepriateľa, ako na dobrého priateľa.

Hľa, tu je už teraz to trpké ovocie zákupníctva: ľud to sám musí uznať.

Česť a poctivosť vyminkám; chvala Bohu aj takých bolo. Na mnohých miestach ale bolo to ináč. A to je smutno.

Nepriatelia ľudu prehlasovali potom jeho priateľov: nepriatelia ľudu odmrstili návrh ľudovej strany ohľadom zníženia pozemnej dane.

Nepriatelia hovoria: pozemnú daň netreba, ba nesvobodno znížiť. A takí smelí sa, že aj to hovoria, že zlý to vlastenec, ktorý žiada zmenšenie pozemnej dane. Aj to povedajú tí nepriatelia ľudu, že ten lže, ktorý tvrdí, že je daň veľká, že taký len zavádza a búri ľud, lebo vraj dane sú nie veľké, a ľud znesie aj väčšie. A dane skutočne budú väčšie; netreba vraj ľud šianať.

Tak rozprávajú nepriatelia ľudu.

Ponevác oni majú väčšinu, odmrstili návrh ľudovej strany, v ktorom žiadala zníženie pozemnej dane.

Preto ľudová strana teraz nemôhla tomu odpomôcť a nemôhla znížiť pozemnú daň.

Veď jich poznáme tých vyslancov, ktorí hlasovali pri, a ktorí proti tomuto návrhu ľudovej strany.

Z celej krajiny dostávame listy, v ktorých preklinajú tých vyslancov, čo proti zníženiu pozemnej dane hlasovali. Vyhrádzajú sa, že ich zabijú a potom vyhodia na smetisko, keď len opovážia sa do jejich okresu vkročiť.

To by sme neradili; to nie potrebné, ani dobré. Chovať sa musíme od takých skutkov, ktoré zákon zakáže. Zabiť nesmieme nikoho; tým by sme zhrešili tak proti Božskému, ako aj ľudskému zákonu; to by strašný hriech bolo.

Netreba takýchto zabiť, ale nesmieme na nich hlasovať pri voľbách, ani ich vyvoliť za vyslancov, a či keby po tisícke dávali za jed-

noho voliča, za jediné votum. Takto ich lepšie zabijú, nech drúkom. Veru tak!

Volby ale ešte ďaleko, veď sme len minúlu jaseň volili. Predsa ľud môže už aj teraz dať na javo svoju sťažnosť.

Jest k tomu spôsob.

Budeš sa pýtať: aký ten spôsob?

Povieme hneď.

Len daj pozor, veľký pozor!

* * *

Nech upravi každá obec v Uhorsku, či veľká a či malá, či mesto a či kopanice, **na svojho vyslanca**, ktorý *proti* zníženiu pozemnej dane hlasoval, **pripis nedôvery**, opatrený podpisami všetkých voličov.

V tomto pripise nech odpíšu, že, pokiaľ vyslanec *proti zníženiu pozemkovej dane* hlasoval, tým blaho ľudu zradil, a proti ľudu pracoval, preto ho už viac nepovažujú za svojho vyslanca. Nech si teda pokladá za povinnosť, mandát hneď složiť, a zriecť sa vyslanectva.

Aby sme ľud náš ešte bližšie upravili, podávame tu jednu vzorku takéhoto *pripisu nedôvery*, ktorý môžete od slova do slova odpísať, alebo podľa neho pôvodný napísať v uhorskej reči.

My by sme to asi takto písali:

* * *

Veľkomožný Pane Vyslanče!

Keď minulú jaseň po ťažkých bojoch Vašej Veľkomožnosti sme podali venec víťazstva a Vašu Veľkomožnosť sme poverili so zastupovaním nášho volebného okresu: robili sme to s tou nádejou a s tým presvedčením, že Vaša Veľkomožnosť, v smysle vašich verejných sľubov ako ochranca záujmov ľudu, napomáhať bude naše blaho a naše dobro. Verili sme pevne, že nikdy nebudete také veci činiť, čo nám môžu byť na škodu, a že nikdy nebudete hlasovať proti našim záujmom.

Žiaľbohu, sklámali sme sa!

Čítali sme, že aj náš vyslanec hlasoval proti zníženiu pozemnej dane.

Aj Vaša Veľkomožnosť odmrštila ten blahonosný návrh slávnej ľudovej strany.

Nedá sa vypovedať, ako rás to bolí. Lebo nie len to vysvetlí sa z vášho hlasovania, že sľubom Vašej Veľkomožnosti veriť nemožno; nie len o tom sme sa presvedčili, že slovo Vašej Veľkomožnosti nestojí ani fajku dymu: ale presvedčili sme sa aj o tom, že nemáte smilovania nad nami, ba ste náklonný naše, bez tak veľké farchy ešte zväčšil!

Po týchto skúsenostiach nesbyva nám nič iného, ako uprimne na vedomie dať Vašej Veľkomožnosti, že naša, vo Vás skladaná dôvera prestáva, že Vaša Veľkomožnosť za vyslanca nášho neuznávame, a Vás prosíme, že by ste našu obcu pred navštevovaním navždy šetrili, aby sme nemuseli prestúpiť hranice služnosti.

Dúfame, že nezabudne sa na toľko Vaša Veľkomožnosť pravidla rytierkosti, že by ste si ešte aj teraz

mandát podržali, nám sa natiskli a vyslanecský plat ešte aj ďalej fahali, keď vaši voličia dôveru vo Vás ztratili a si mandát nazad pýtajú.

V

S úctou

(Podpisy. Mena všetkých voličov rad radom).

* * *

Keď je list potom vyhotovovaný a ho všetci voličia vlastnoručne popodpisovali, treba ho len do lepenky vložiť a poslať s touto adresou v uhorskej reči.

Pán N. N. (méno vyslanca), krajinský vyslanec, Budapešť, Snemovňa.

To dostačí.

Tak doručia každému vyslancovi list. Ak neni v Budapešti, pošlú ho za ním.

Odporúčame, že by také listy *na recepiss* posielané boli; tak sa nebude môcť pán vyslanec vyhovárať, že on nedostal vyzvanie.

Podobné pripisy musí poslať každá obec svojmu vyslancovi, ktorý proti zníženiu pozemnej dane hlasoval.

Musí ona nazad si vypýtať mandát. Kto stratil dôveru ľudu, ten ani nemôže podržať zastupiteľstvo ľudu, lebo veď je to dôvera.

Každú obec, ktorá pošle svojmu vyslancovi takéto vyzvanie, vrele prosíme, aby o tom uvedomila redakciu „Kreštana“, zároveň prosíme aj o počet podpisov; my to chceme celej krajiny dať na známosť, aby ľud idúc za príkladom všade podobne pokračoval.

Tak to treba činiť, lebo len tak možno vyplieniť nepriateľov ľudu; a kto je nepriateľom ľudu, ten nemá miesta v sneme.

Nuž ale kto je proti zníženiu pozemnej dane, ten je istočne nepriateľom ľudu.

Tedy von s ním zo snemovne!

POLITICKÉ CHÝRY.

Uradníci a vyslanci. Ten zákon „nesrovnalosti“ (inkompatibility) z r. 1875. mnoho nespokojnosti narobil medzi liberálmi: nechcú popustiť masné hrnce, to jest snemovní vyslanci vládnej strany chcú zostať predsedom, direktorom, výborníkom, právnym radcom ústavov peňažných so štátom v zväskú stojacích, ako i koncessionárom železníc od štátu napomáhaných. Títo liberálni vyslanci skutočne také oročky držia za svoje právo a preto vyvolili ten 21 členový výbor, ktorý musí ten zákon „nesrovnalosti“ prekonať, to jest revidovať, aby si ratovali tie masné hrnce. Hľa, ako náhlia s revisiou, keď ide to o oročky. V tomto 21 členovom výbore vláda má väčšinu 14 hlasov. Mnohí citlivejší vyslanci na vládnej strane hne-

vali sa, keď do tohoto výboru revisie Bánffy minister-predseda takých vyslancov dal vyvoliť, ktorí veľmi nevynikajú, preto niektorí opovážili sa ináč hlasovať, ako bolo rozkázano. Bánffy nedal voliť mužov vážnejších do výboru revisie, následkom toho nespokojní sa niektorí liberáli, lebo sa musia báť, že tí vážnejší nasledovať budú príklad grófa Theodora Andrásyho, ktorý — ako je známo — svedomite oddal jeho odchylnú mienku pri prietrse pád tých štyroch vyslancov pre účasť v podniku novej loterie oznámených; a ktorý potom radšej zažakoval za predsedníctvo výboru nesrovnalosti, nežli by tým bankárom-vyslancom oratoval tie masné hrnce.

Teraz ale medzitým sa volačo stalo, čo musí v celej krajine každému do očí padať. Liberálni vyslanci s pomocou minister-predseda Bánffyho na každý spôsob si chcú ratovať tie oročky, preto vyvolili ten výbor na revisiu zákona nesrovnalosti z r. 1870., v tom istom čase minister vnútra vydal prísne nariadenie! u stolicám a iným pravomocnostám, v ktorom zakazuje uradníkom uplatňovanie svojho vplyvu v poisťovaciích záležitostiach.

Nuž ale či aj tieto oročky chcú liberálnym vyslancom zachovať?!

Beznáboženskosť (bezkonfessionalnosť)
vzmáňa sa zo dňa na deň a to v rade kalvínskeho ľudu, o ktorom to Tisza, Bánffy ani zďaleka nemysleli, lebo ľud ešte dlho chceli ponechať pri viere; preto stále hlasovali počas cirkevno-politických bojov, že vraj ľudu netreba odberať náboženstvo. Na koľko porozumel tento ľud jich dobrý úmysel, vysvitá z následujúcej zprávy „Pesti Hirlap“-u:

„V Hódmező-Vásárhelyi počet beznábožných ustavične rastie. Nazáreni, ktorí od rokov tvorili väčšiu cirkev, skoro bez rozdielu vystúpili z nej. Tieto dni zase socialisti započali pohyb, aby sa striasť mohli cirkevnej dane, čoho následkom je, že reformáti (kalvíni) cvalom, ako aj niektorí katolíci prestupujú na unitársku vieru, potom stanú sa beznábožnými. Robia to preto, aby päť rokov unitárnej cirkvi platili daň, ktorá obnáša ročne len 50 krajciarov.“

Nápadne nám v tomto chýre tá vyrátanosť, že najprv sa stanú unitármi, lebo tam len 50 krajciarov musia platiť, a potom len prejdú odtiaľto do beznáboženskosti. Tedy tohoveký človek už aj tých pár krajciarov ľutuje dať cirkvi, radšej bude bez cirkvi, bez Boha, len aby nemusel 50 krajciarov platiť. Čo k tomu povie pán Karol Szász, „biskup“ kalvínský, a pán J. Zelenka, luteranský „biskup“, ktorí ten zákon beznáboženský odporúčali? No, páni liberáli, tlapkajte! Bohatá žen to vašej slávnej cirkevnej politiky.

Zvláštne je aj to, že práve Hódmező-Vásárhely predchádza smutným príkladom. V tomto veľkom, hospodárskom meste sú zväčšia kalvíni páni pozemkov. Títo vzbudili s ich bezcitnosťou polno-hospo-

dársky socializmus. Čiastka ubiedeného ľudu ostala bez Boha, stala sa socialistmi, travičmi — veď obžalovani v tej chýrnej pravote boli takmer všetci kalvíni, teraz sú unitári, aby mohli byť lacnejšie beznábožnými — druhá čiastka prestúpi k nazárenom, lebo cíti potrebu duševnej potravu, ktorú mu neposkytuje príklad kalvínských ministrov, veľmožov a vyslancov, ktorí za zákon beznáboženskosti hlasovali.

My veriaci katolíci sme chválabohu dost chráneni pred následkami liberálnej cirkevnej politiky, čo sa tíče našu vieru a náš ľud, len že my veriaci katolíci sme prenasledovaní od liberálnej vlády, ako sme to skúsili pri ostatných voľbách, a ako každý deň vidíme, že veriacich katolíckých novinkárov pre ich vieru na žalár a na hrozné peňažné pokuty odsúdia.

Vojna na Východe. Na grécko-tureckej hranice najprv dobrovoľníci opätovne pokúsili sa vrhnúť do Macedonie medzi Kabukou a Grevenou; z tureckého tábora z Elassony ale tolko vojska poslali proti nim, že tieto čaty boly zpäť zahnaté. Krvavé srážky boly potom na dennom poriadku, dobrovoľníci z každej strany napádali turecké hranice. Gréci takým spôsobom chceli prinútiť tureckú vládu, aby ona oznámila vejnú, čo sa im aj podarilo. Pohanská vláda na gréckej hranice počala vojnu: Edhem baša 16-ho apríla, piatok večer celé vojsko turecké, asi 60.000, oproti Grékom poslal, ktorých v Thessalie Konštantín, nástupca gréckeho trónu viedol. Bitka stála celú sobotu až do nedeľy, ale turecké vojsko nemohlo ich zahnať, bárs je vo veľkej väčšine. Odtedy sa tam bijú a dosavad nepremohli celkom jeden druhého. Aj lodí gréckej bojujú a najprv strieľaly s bombami Prevezu, turecké mesto pri mori. Medzitým dve tlupy dobrovoľníkov viac tisíc hlav čítajúce napádaly do Epirusa, kde sa za chrbtom tureckého vojska navstávali zaiste s tým úmyslom, že v Macedonie medzi Grékmi, poddanými dosiaľ tureckymi rozširujú všeobecný pohyb

Grécki kresťania teda sa dosiaľ dobre držia, bárs jich je o veľa menej, nežli nepriatelia jich a celého kresťanstva, ako pohanov tureckých volať musíme. 20. apr. celé vojsko turecké sa zrútilo na Grékov a zahnilo ich až do mesta Larissa. Ako časopisy pišu, vojna sa tento týždeň dokončí.

Na Kréte sú krveprelievania tiež na dennom poriadku ale kresťania sa usadili na celom ostrove, a vojenské tlupy europejských veľmocí chovajú sa tak, jako by sa pripravovaly ku stalému osadeniu sa na Kréte.

To je kompánia!

Traja predsedovia minulých voľbí prišli na mušku. Tarnóczy, Kloch a Gebauer. Nitra, Varín, Čaca. Na týchto troch miestach krásne viala zástava židovského liberalismu. Celý svet hlavou krútil oad týmito tromi pomníkmi liberálnej slávy. No teraz hlavou krúčia tí traja

hrdinovia, Tarnóczy, Kloch a Gebauer, ktorí nesmrtelné meno vydobili si v dejinách millenárnych voľbí. Hlavou krúti táto slavná kompania nad tým, že prišiel i na ňu mráz.

Gustáv Tarnóczy, chýrečný striekačkar, celému svetu známym zostal pri nitrianskej voľbe r. 1895. 20-ho marca. Toto bola prvá voľba, pri ktorej rozkázano bolo ľudového kandidáta „minden áron“ — na každý spôsob — prevládať. I prevládali gr. Jána Zichyho, ale tak, že Látkóczy hanbil sa prijať mandát, ktorý mu Tarnóczy zadovážil. Tarnóczy ukázal príklad, že ako sa má proti ľudovej strane bojovať, on zostal starým otcom predsedov nasledujúcich voľbí. Väčšiu polovicu voličov odhodil, v blate, na dáždi nechal stáť daň platiaci ľud, nedovolil dať chleba voličom, vojskom obsadil Nitru a certifikáty (cedulky) ľubovoľne rozdával.

Nik nevedel vtedy, kto je Tarnóczy, ktorý za hodného bol uznatý, aby v Nitre nad najkrajším právom občanov, nad voľbou, dozorstvo viedol. Až teraz dokázalo sa, že už r. 1889., teda šiestimi rokmi pred nitrianskou voľbou, už bol zamotaný s maloletým žiakom, Michalom Lazarovicsom, od ktorého zmenky (veksle) bral na summu 15,000 zl. a žiak Lazarovics na miesto týchto tisícov dostal iba pár sto zlatých. Pre toto staré klamstvo a úžerníctvo prišiel teraz pred trestný súd.

Až teraz dokázalo sa, kto bol Tarnóczy už vtedy, keď v Nitre predsedoval. „Vedel, že je kmínom (sikkasztó) a preto zostal predsedom voľby, lebo za najpríhodnejšie považoval, ukradnuté peniaze spoluobčanov svojich prikryť valnou (veľkou) krádežou politických práv občanov.“ Takto píše o ňom teraz „Bud. Hirlap“ (č. 97) a dokladá takto: „V Nitre potreba bola na Tarnóczyho. Jakého človeka hľadali, takého našli... Tarnóczy, zlý striekačkar, Tarnóczy úžerník, Tarnóczy kmín (sikkasztó) nenie iný, ako nespravedlivý, neludský, násilný, falošnú voľbu vedúci nitriansky predseda.“ Takto maľujú teraz spomenuté noviny pána Tarnóczyho. Zastihnuť ho trest Boží.

Kloch a Gebauer, prvý vo Varíne a druhý na Čaci, tiež v liberálnom duchu prevádzali svoje predsednícke kúsky. Kloch preukázal sa v Žiline, preto poslali ho i do Varína, kde previedol voľbu tak, že liberálny novinkár v „Bud. Hirlape“ č. 321. pomenoval ju „ohyzdnou, nestydatou“ („galád“). Voličia ľudoví žalovali Klocha u trenč. súdu. V Trenčíne žalobu odmrštili, lež následkom appellaty kráľ. tabuľa z Prešporoku vyšetrovanie nariadila proti Klochovi a spoločníkom jeho.

Gebauer na Čaci jednoducho vymenoval Lánczyho za vyslanca proti ohromnej väčšine kanoníka Černocho. Ukrivdení voličia obrátili sa na ministra a tento naložil trenč. stolicu, aby vyšetrovala. Stolica vyslala Jána Zemáňniho previesť vyšetrovanie.

Z týchto vecí vidíme, ako volilo sa v Uhorsku. Čačiansku voľbu ešte i silnoliberalný „Pesti Hirlap“ pomenoval hlúposťou.

Traja predsedovia voľbí! Krásna to kompania!

x.

Socialismus.

Nedivme sa, že zbožňovanie štátu pomáľo donáša svoje trpké ovocie. Ten ľud, ktorý počas zbožňovania štátu len biedu zakúsil; ten ľud, ktorý videl, že štát — modla vyžaduje od neho, aby mu posledný kúsok chleba priniesol za obeť; ten ľud, ktorý vzdor bezúnavnej práce nepocítil, že by jeho hmotný a duševný vývin rovnoporne postupoval s vývinom štátu, ba vždy len väčší úpadok cítil, ten ľud prišiel konečne k povedomiu toho, že všetky ustanovizne štátne, týkajúce sa blaha ľudu, slúžia len k tomu, aby ho poslušným spravili oproti tým, ktorí, ako kňazovia štátu modly zlatom plnia ich pivnice a kujú preň putá chudoby.

Nedivme sa, že si takýto utlačený, opustený, vplyvu kdeakých buričov vystavený ľud zvláštne pojmy utvoril o štáte, o vlasti, o náboženstve a o majetku.

Ale nedivíme sa ani tomu, keď ľud, menovite robotnícka trieda na tom je, ať ju na poli národných výrobkov uznali za rovnú ostatným triedam, obzvlášte ale, aby ju za takú uznali tí, čo jej pracu dávajú.

Na Dolnej zemi vypuknuvší socialismus postrašil vládu, ktorá pri tom všetkom dost lahostajne chápe túto vec. Miesto toho, aby rozmyšľala nadprostriedkami a spôsobami, ktorými by sa všetkému zlému asnaď bez otrasu predišť dalo, vojsko volá na pomoc, vojsko pošle na žatvu. Zlý je to prostriedok, zodpovie celk m jej zlým cieľom.

Lež darmo sa namáha.

Kým nepresiaknu kresťanské zásady aj do zákonodarstva, kým nevníkne do spoločenského života vzájomna úcta práv a záujmov robotníkov a tých, čo im prácu dávajú, dotedy neví odpomoci. Tá vlastnosť špatná, že záujmy iných neuznávame, len naše vlatné, a baženie za majetkom pozbavi nás všetkého, čo by nás k tomu malo, aby sme na nášho bližneho tiež tak pozerali, ako no človeka a videli v ň m našej podobnú, ktresťanskými zásadami posvätenú ľudskú dôstojnosť.

Zamenime-li tieto špatné vlastnosti kresťanskými cnosťami, tak láskou ku bližným a kresťanským uznávaním záujmov našich bližných, už riešili sme pokojne otázku boja medzi pracou a kapitálom.

Pracovný ľud sem smeruje, vláda by ho mala v tom vedome napomáhať tak na poli veľkého priemyslu, ako všade inde, kde poľnohospodárski robotníci stavajú základ socializmu. Mala by prekaziť, aby sa národy, robotníci poddanými kapitalistov stali, mala by sa ale postarať aj o nábožen-

skú, mravnú výchovu robotníckej triedy, aby robotníci nepovažovali dielňu za väzenie, v ktorom je ich život každú chvíľu ohrozený a nedržali prácu za otrocké puť. Práca neotročí, ale zošlachtuje.

Len tak sa dajú ukojiť správne a spravodlivo záujmy oboch strán. Lebo príčinou započatej borby je aj to mýlne pochopovanie mravov, ktoré vyplienilo z duší ľudských všetko to, čo do ných kresťanská nauka vstúpila. Vyhubilo lásku ku blíznym, obetovanie sa a vieru v nadzemský život, vstúpilo miesto nich samolúbu, baženie za majetkom a lásku k mamone. Preto sú kapitalisti a veľkopriemyselníci tak zažranými nepriateľmi robotníckych tried, preto nemôžu v ich účinkovaní na blaho národa a spoločnosti v takej miere pôsobiť, ako poľní hospodári.

Je síce pravda, že na tento spôsob vystane zbožňovanie štátu, to je ale neni chyba, lebo sa navráti do prirodzeného stavu, sblíži sa ľudu, ktorý ho milovať bude. Nepokojný, hrozný živel sa utíši, lebo prestanú protivý záujmov, lebo štát nebude považovať kapitál za podporcu, ale za čiastku rovnú jeho tvoriacim ostatným čiastkám a tento mu poskytne, čo mu na jeho, vcelku vykázanom mieste bez urazenia ostatných tvoriacich čiastok prislúcha.

Opovážlivosť židovského rabína v Nových-Zámkoch.

Kto by nevedel povedať, čo cíti človek-kresťan, keď pozre na kríž? Rozpomenieme sa na ten nekonečný úpadok, v ktorom Ježiš Kristus, sostúpia na zem, ľudí našiel. Napadne nám neohraničená láska, dobrota Božieho syna, ktorou sa ku nám ponížil a sa za nás na kríži obetoval. Prídu nám na pamäť, jeho utrpenia, muky a jeho smrť, rozpamätáme sa na bezcitnosť a nevdačnosť jeho nepriateľov. Učí nás odpúšťať, učí nás smilovaniu a bezžitnej láske.

V školách nesmie chybeť tento odznak našej viery. Náboženská, mravná výchova bezpodmienečne vyžaduje, aby steny školské kríž krásil.

Uhorsko kresťanstvu má čo ďakovať, že posiaľ stojí: neni príčiny, aby sme kríž vytvárali či z kostolov a či zo škôl.

Čo máme povedať na to, keď rabín v Nových-Zámkoch počas vyučovania náboženstva v tamejšej štátnej škole pozdvihne rúhavu ruku oproti krížu a shodí ho zo steny?

Môže čo len trochu poriadny, vzdelaný žid popierať, že sa pravá osveta, faska a trepezlivosť z kresťanstva pryšli? Nemôže, ak pozná dejiny sveta a vie aj to, že zakladateľom kresťanstva, najväčší dobrodinca ľudstva bol náš Pán, Ježiš Kristus. Nám poskytuje kresťanská viera spásu, im, židom účasť vo vzdelanosti a tú možnosť, že medzi nami žijú. A židovský rabín v Nových-Zámkoch neostýchal sa potupiť tento svätý odznak našej

viery, akoby chcel k podobným prečinom po-bádať svojich spoluveriacich.

To má byť vďaka za tú neobmedzenú trepezlivosť a dobrotu, ktorou ich kresťanský národ prijal, očistil, choval a takmer pánom spravil vo svojej vlasti? Pekné ovocie veru, môžem povedať, donáša urovnoprávnenie židov!

Keď takto zaobchodia židia už teraz, čo len s odznakom našej viery, čo môžeme očakávať neskôr? Príde na nás samých rad?

Takto vyzerá. Tupia, hania nám Krista, nášho Spasiteľa a Boha; a čo je najlepšie, robia to pod ochranou vlády, No a aká je tá vláda sama! Znesie všetky podlosti, lebo veď jej oddaní ľudia ich páchajú; keď ale kážeme o mravoch tak vo verejnom živote, ako v živote jednotlivcov, už sú netrpezliví. Ešte aj pohľad na kríž ich spraví besnými, ako byvola červené súkno.

Zakorená nenávisť oproti kresťanom a vládou poskytovaná svoboda k prevádzaniu teže má židov k takým výstupom. Židia to aspoň zrejme, otvorene, lebo asnaď nepovedome robia, vláda ale potajmo, podvodom a povedome chce nás pozbaviť svätej viery a náboženstva.

Pozastavíme sa nad opovážlivosťou novozámskeho rabína, no pri výčinoch panujúcej strany sovrie v nás svätý hnev. Každý jej krok smeruje ta, vyzliecť ľud z mravov, aby tým ľahšie ho bolo koristiť.

Nebude obrodzenia, kým duch kresťanský v plnej miere nevzplane. Súsedné Rakúsko len nedávno nám predchodilo príkladom. Nemusíme židov nenávidieť, ale my kresťania sa milujme, držíme spolu. Kríž je jediný prostriedok proti náboženským prepiatosťam židov a proti pohanskému, koristujúcemu smýšľaniu panujúcej, liberálmi podporovanej vlády.

Držíme spolu, milujme sa: tak keď príde nová príležitosť k vydobitiu našej pravdy, Boh neopustí svojich maličkých!

Vzkrieš nás, Kriste!

Ty, ktorý tiež si trpel sveta zlosti
— kol svätej hlavy s žiarom nevinnosti —
ó, vzhliadni, Kriste, vzhliadni na svoj ľud:
„Nám svetlo ducha temný hasí blud,
deň každý Velkým piatkom sa nám stáva —
nás denne križujú, i sväté naše práva;
už viery zhasiť chcejú oltár Tvoj i chrám:
O, nedopuť, buď milostivý nám:
Vzkrieš nás, Kriste! Emanuel Filkorn.

Nad drahokämy a kniežacie koruny.

Bola utešená, túžobne čakaná jar. Príroda pánova usmievala sa rozkošne. prebudená súc z hlbokého spánku zimného . . . Sňazné rúcho svoje dávno už odhodila, a zelené, barvenými kvetami pretkávané obliekala na seba. . . Škrovánek rozkošne spieval vysoko sa vznášajúc; slávičkovia klokotali v tienom kroví lúbežné spevy svoje, a po lúkach rozprestieral sa kvetnatý koberec . . . Ach, aká to vôňa, aké čisté povetrie! . . . Kto že by odolal vábnemu zjavu tomu, sediac ešte i dnes pri kozúbku v chyži svojej?! . . . Ta bere sa tedy každý do krásnej prírody, bližej idúc a shovárajúc sa s tým dárcom nebeským, ktorý nám takie — nezaslúžené — radosti podáva.

Zvlášť ale — ako vieme — mládež používa dvojnásobne výhodu túto, a spechá cvalom do „slobodného,“ aby cez zimu zastatá krv živší pohyb a obeh činila. Ba kto jesto v stave vypočtovať toľké hry a zábavy, ktoré vynajdivý duch mládeže v tom čase sebe utvoruje?! . . .

Nechajme však dietky pri svojom hrani, (ale preto bedlíme, aby pri tom nemravnosti a roztopašnosti nepáchaly), a chodíme za týma, ktoré tam pod „Trybčom“ po zahrade medzi kvetinami pobeňujú. Sú to doista dietky učiteľa Ludomila, a síce Kornél, Rudko a Anka, ktorých on „drahými klenotmi“ nazýva, a ktorých jarná doba vyvábila do zahrady a na lúky, velebiac lásku všemocného Boha, ktorý celú zem trávičkou a pestrými kvietkami zaodieva, spievajúc o kvetinkách — počnúc o ruži až po skromnú fialku — utešené piesne.

Naraz ale jedno k druhému vravely: „Vyhľadajme že sebe kvetinu, ktorá sa z nás každému „zvlášte“ líbi!“

I radovaly sa nad shodnou myšlienkou touto, a rozbehly sa po lúke. „Tamto v besiedke (fiagorii) sa o pol hodiny sejdeme“ — volaly.

Kráčalo, vlastne spechalo trojo utešených dietok, každé po inej ceste, hľadať poklady pre nevinné srdce svoje. Navrátiac sa k besiedke, každé malo kyticu z kvetín sebe obľúbených. Keď sa shledaly, vydvihly hore kyticu svoje, hlasite plesaly a vystúpiac hore do besiedky jednosvorne pravily: „Teraz každý nech povie, prečo asi tú neb onú kvetinu obľubuje?“ A v tom sa vedľa seba posadily.

I vstanúc Kornél, započal: „Hľadte! Spanilú fialku som sebe zvolil, tá kvitne a vonia lúbežne v tichej samote, medzi bylinami a trávou, jej pôsobenie je skryté, ako žehnanie tichunko sa bližiaceho jara. Ale vážená a milovaná jesto i od ľudí ospevovaná v krásnych spevoch, a každý prichádzajúc domov, z pola, nese sebe kyticu, a nazýva ju prvým kvietkom jara, a drahá naša mama nazýva ju kvietkom pokory. Preto som ju sebe zvolil.“

A podal niekoľko kvietkov Rudkovi a Anke. Tieto ich prijaly s radosťou na znak vzájomného priateľstva.

Tu zaraz povstal Rudko so svojou kvetinou. Bola to polnia lalija, ktorá na záhonkoch rastie, kvetné svoje zvončeky sfa perle kolom seba rozkladajúc: „Pozrite, vraví, túto kvetinku sebe som zvolil pred všetkýma, bo jej biely kvet upomiená najnepoškvrnenejšiu čistotu Toho, od nehož lúče najväčšej svätosti pochádzajú. Takto učila ma drahá mamuška. Preto i kvietok ten jesto mne milým.“ I podal i on niekoľko bylek kvetov druhým dvom, ktoré ich s veľkou radosťou prijaly.

Tu vystúpila Anka, utešená to devonka sfa ten andelíček, so svojou modrou kyticou. Bola to nezabudka potočná. „Pozrite, bratričkovia,“ — vravela milostným hláskom modrooká devonka — tieto kvietky nalezla som tamto pri potôčku, Neni-li pravda, že tak vyzieraju ako hviezdičky? Kloniac sa k priateľu svojmu potôčku, v ňom sa i zhládajú, včistej tej vodičke, a brehy jeho demujú. A preto súc táto kvetinka znakom útlej milosti a lásky, vám obom ju obetujem.“

O božský strázcovia zbožných dietok týchto, iste usmialy ste sa nad krásnym spolkom nevinnosti týchto troch dobre vychovaných dietok.

„Ano“ — vravela Anka — „spieľme ich vo dva vence, a učinme obeť milým rodičom svojim!“

A hneď upletúc dva vence z krásnych a rozmanitých kvetín, priniesly ich rodičom, a vyprávali všetci, čo boly spoločne učinily. Rodičia ale radujúc sa z dobrých dietok svojich, radosť volali: „O jak vzácny je ten veniec! Lásky, nevinnosti a pokoračnosti to Bohu najlúbežnejšie; jedna kvetina prevyšovať môže druhú, a však dovedna prekrásnu korunu tvoria!“

„Ale ešte jedno treba“ — volali dietky, — a vzchopiac sa vlastnými rúčkama ovenčily oca učiteľa i matku, a tuliac sa láskave k nim, vyboškávaly tvár a ruky jejich.

Rodičia ale preniknutí citom preblahým, dietky svoje srdečne objímajúc zvolali: „Takéto vence sú nad drahokämy a kniežacie koruny.“

Praje všetkým láskavým čitateľom „Krešťana“ takéto dobre vychované dietky *Jani, učiteľ.*

OHÝRNIK

Náš kráľ v hlavnom meste Ruska. V Petrohrade sú pripravý veľkých rozmerov k prijatiu našeho kráľa v plnom prúde. Bývať bude kráľ v zimnom paláci na nevskej čiastke a už sú vymenovaní tí adjutanti, ktorí budú tvoríť kráľovu gardu a pôjdu mu až po hranicu v ústrety. Z Viedne odcestujú ako sprievod Jeho Veličenstva: arciknieža Otto, gróf Goluchovsky minister zahraničných záležitostí, gróf Paár a Bolfrass adjutanti a viac členov kabinet-skej kancelarie. V sprievode arcikn. Ottu budú knieža Montennovo a gr. Ledebur nadporučík.

Nemecký cisár vo Viedni. Ako sme sa o tom už zmienili, Vilhelm, cisár nemecký, prišiel 21-ho apríla do Viedne. Pri uvítaní cisárskeho hosťa prítomní boli arcikniežata Otto, Karol Ferdinand, Ludvik Viktor, Jozef Ferdinand, Fridrik, Eugen a Rainer. Nemecký cisár býval v Hofourgu a prítomný bol 22-ho t. m. na vojenskej paráde na Šmelci. Toho istého dňa večer odcestoval cisár Vilhelm do Baden-Badenu na veľku poľovačku.

Zasnubená knázná. Ernest Günter, knieža šlezvig-hotšteinský, brat cisarovnej nemeckej a švager cisára Vilhelma II., zasnúbil si knážnu Mariu Dorotheu, dcéru kniežata sásko-koburgského a jeho manželky knážnej Lujze, sestry knážnej Stefanie, vdovy dediča trónu.

Svatý Otec, pápež XIII. bude v najbizšom konsistoriume za kardinálov menovať arcibisku-

pov z Lyonu, Rennesu a Rouenu (Francúzska), a z San-Jago-di-Kompostelly (Špania). — Svatý Otec na pamiatku návštevy so strany Alexandra, kráľa srbského, dal vo vatikánských mozaikových miestnosťach vyhľadať primeraný dar, ktorý mu bude poslaný do Belohradu: je to umelecká kópia (napodobnenie) Rafaelovej Madonny.

Biskupská porada bude prvé dni mája t. r. v Budíne v primaciálnom paláci, na ktorej pretriasovať budú otázky kňazských dôchodkov (kongruy) a katolíckej samosprávy, menovite sriadenia katolíckej autonómie; k tomu cieľu, až dotedy príde naradenie ku svolaniu katolíckeho kongressu, budú vyrobené zásady na revisiu prác z r. 1869—1871 o autonómii.

Nový školský dozorca ostrihomskej diecézy. Klaudius Vaszary kardinál, knieža-primas a arcibiskup ostrihomský vymenoval dr. Julia Waltera, ostrihomskeho kanonika za dozorcú škôl ostrihomskej diecézy na mesto Františa Komlóssyho kanonika, ktorý ako známo v snemovni napadol ľudovú stranu. Kar.-primás týmto urobil poriadok v školských náležitostiach, ohľadom ktorých pod dozornosťou Františa Komlóssyho sa toľko ponosuvali okresní dozorcí škôl ako i učitelia.

Vilhelm Lehotzky, snemovný vyslanec zomrel dňa 17-ho apríla na porážku srdca. Ostatný čas zastupoval sučanský okres v snemovni, kde ale ako člen židovsko-liberálnej strany s tým sa vyznačil, že len ráz hovoril verejne a tedy napadol ľudovú stranu. Neškodil jej nič, ba vyslanci ľudovej strany všelijaké jeho skutky odkryli. Lehotzky, ktorý do tedy vždy zdravý bol, teraz v 50. roku nenadálou smrťou zomrel. V jeho okrese nová voľba bude asi v máji.

Dr. Lueger, mešťanosta viedensky 20-ho apríla sľožil prisahu ako novovyošený mešťanosta; potom išiel do Hofburgu, kde ho cisár a kráľ na audienciu prijal. Večer veľka illuminácia bola, len židia a ich tovariši nevysvetlili ich domy.

Náš ľud. Chudobní Biksárdania, pracujúci v Lansford, Pa. v Amerike, poslali na duch. p. Martina Koliár 220 zlatých, aby za ne objednal pre jich kostol v Biksárde veľkú bielu zástavu a 50 zl. dal z tých peňazí na fundáciu pre tú zástavu.

Strašné nebezpečenstvo sa stalo v obci Dank v Sedmohradsku: zem na vrchoch okolo cbece pustila sa doľu na dedinu a zrútila sa na domy, z ktorých mnoho sa zvalilo, kostol stojí teraz na jednej strane o jeden meter vyššie ako na druhej, a váža je celkom krivá. Zem na ulicách sa popukala a všade sa jamy plné vodou otvorily.

Tiež vzdelaný notár. Opát Molnár, ľudový vyslanec, keď tri svoje interpellácie predložil v snemovni, vyprával i o notárovi v Žalbe, A. Aranyikému. Minulého roku vyzdvihli vraj tohoto notára z úradu na základe 67 ponôb. Z týchto 67 žalôb dokázalo sa 18, a medzi týmito bola i tá, dľa ktorej notár 150 zl. neodovzdal patričnému, ani sirotskej, lež bez príčiny držal ich u seba a odovzdal len po vyšetrovaní. Teda 18 žalôb sa dokázalo, notára odsúdili na 500 zl. pokuty, a predsa znovu uviedli ho do úradu. — Keď Molnár takto vyprával, vyslanec Mikuláš Serbanu zakričal takto: „U nás keď aj vraždia, aj vtedy môžu ostať v úrade!“

Skapatiňu predával. Z Hrachovištie nám píšu: Markovič Miklós pred svedkami verejne vyriekol, že Feldbauer Leopold krčmár (šenkár), mäsiar, bývalí prisazní v obci Hrachovištie, u ktorého on Markovič

Miklós jak výpomocní mäsiar dlhší čas bol, že tento pán Feldbauer v ja ke verejne zdobnuté ovce sekali, t. j. skapatiňu predával. Menovaný Markovič Miklós riekol nám i to, že jedenkrát šiel toto oznámiť k služnovskému úradu, tamže ho ale jednoducho odstránili, s tým, že to nepatí sem. Pajzák.

Pút do Veľkého Maria-Cell. 3. mája tohoto roku z Prešporku, z kostola údu Svätého Františka uhorský pút ide do Veľkého Maria Celle. Sem a tam táto cesta bude desať dní trvať, tak že pútnici 13-ho mája prídu zase nazpáť do Prešporku. Cestovať budú peši, len ostatný deň pôjdu na parnej lodi, jedna osoba platí 1 zl. 50 krajciarov. V tej ceste aj druhé dve putné miesta budú navštevovať. Kto chce účasť brať v tomto púte, nech sa za čas oznámi, najneskôr 3-ho čas ráno, lebo o 8. hodine počína sa pút. Pútnici sa môžu ohlásiť u p. duch. Kristofa Szabó, kňaza z údu Svätého Františka, vodca pútu.

Nahnevaní social-demokrati. Vo Viedni socialisti ani jedného kandidáta svojho nemohli previesť proti antisemitom-kresťanom. Socialisti veľmi nahnevali sa preto na antisemitov krčmárov a nechcú navštevovať hostince antisemitov. V predmestí Favoriten jedného hostinského pokutovali tak, že v nedelu popoludní, keď práve mnoho hostí čakal, hromadne a zavčasu zasadli si za stoly sami socialisti; každý rozkázal si pohár piva, ale viac nič. Keď daktorý chcel od smädu viac piť, vyšiel von a v krčme naproti zapil si piva. Tak sedeli až do 9. hodiny večer, a hostinský musel sa dívať na svojich hosťov socialistov, ktorý prázdne pohárky mali pred sebou a nechceli viac piť, iní ale hostia, nemohli si zasadnúť pre socialistov.

„Dokiaľ som verila v Boha.“ Časopis „La Croix“ píše: Istý robotník, opilec a neznáboh, sedel v krčme, a chvastal sa pred svojimi kamarátmi, čo mu to dalo práce kým svoju ženu odvrátil o d konania povinností náboženských a od Boha. Opilý vracal sa potom domov. Pred svojím domom vidí shon ľudu a policajtov. Vrazí do izby a tam najde na posteli svoju ženu a tri deti zadusené a na stole listok: „Dokiaľ som verila v Boha, mala som dost sily zničiť biedu; včul môj muž spravil zo mňa ženu zúfalú a bezbožnú; nechcem, aby deti moje byly tak nešťastné jako ja, preto idem s nimi z tohoto sveta. Hl.“

Pohoršenie v Skalici. Nedávno rabín v Nových-Zámkoch napadol na kríž v tamejšej štátnej škole, a teraz zo Skalice pišu, že to isté urobil tam jeden učiteľ štátnej školy. Odôvodnil to vraj tým, že „v štátnej škole kríž Krista nemá miesto.“ Nuž ale či my, kresťania, ktorí sme chvala Bohu ešte vždy vo väčšine, neplatíme aj štátnych učiteľov, a či my, kresťania, nezachováme v moci celý štát? Ale dneska prenasledujú Ježiša Krista a veriacich kresťanov. Židákam všetko svobodno; Goldstein Sámí moľol z oltára strielať Ježiša, druhí židia katolíckej obrady vyfigurujú a kríže vyškriabajú z krajinského cimera a na jeho miesto položia hviezdu talmudu! To krásny následok recipovania. Nuž ale či pán minister Wlassics nemôže toho učiteľa v Skalici pekne prosiť, aby ráčil slovo to pána ministra uvažiť, že „vláda vraj neche beznáboženstvo rozširovať ani v štátnej škole, ani vo verejnom živote.“

Na smrteľnej posteli. Pred siedmima rokmi v Szurdoku (Marmarošská stolica) vylúpili poštový vozeň a zabili kočiša. Žandári pilne stopovali, ale nechytli nikoho. Na poštovom voze bola vtedy aj

jedna žena, lenže tá, bárs poz'ala zločincov, neoznámila ich, ba sedem rokov mlčala a žila s tým tajemstvom na jej duše. Tieto dni ale ochorela a na smrteľnej postele pomenovala zločincov; následkom chytili Štefana Onuca, majetného hospodára z Kálofalvy a jeho spoluvinikov. Súdna stolica v Marmaroš Sigatu pokračuje teraz vo vyšetrovaní tejto vraždy.

Tunel popod Dunaj idú stavať v Budapešti. Dľa prijatého plánu tunel bude 1000 metrov dlhý, 10 metrov široký a 8 metrov vysoký. Tunelom pojedú elektrická železnica a koňská, a ponad tie bude cesta pre vozy a pešák. Tunel so všetkým vystrojením bude stáť dva milióny zlatých. Nebude to dávkou okrasou mesta, ale lacnejším a praktickým prostriedkom premávky.

Nový obšit honvédske. Tí honvédi, ktorých tohoto roku odpustia zo služby, nový a krásny obšit dostanú; na čele listiny vidieť možno pešáka honvéda, jedného husára a jedného žandára s celým zbrojom; obe strany ukazujú tiež zbroje vojenské, a medzi nimi je tlač a písmo, ako i pečat odpustného lista, obšita.

Božia ruka. Električná železnica strhla a pošlapala jedného mladíka v sobotu na vacovskej ulici pri Arany-Jánošovej ulici v Budapešti. Tento nešťastný človek ako sa dokončila slávnosť skrišenia v Leopoldovej bazilike, hodil sa za jednu slúžkou a prenasledoval ju na ulici s takými rečmi, že ona prebehla na druhú stranu ulice, on za ňou; dievča zase prebehlo na druhú stranu oproti Arany-Jánošovej ulici; mladík bežal za ňou a nevidel ani nepočul vôz električnej železnice, ktorý ho zdrapil, tak že mladík už mŕtvý bol, keď ho vytiahli zpod kolies. Tento nešťastný človek sa volá Adam Kováč a je z Lipt. Svät. Mikuláša.

Židovská banda. Rakúské úrady na polskej hranici: pochytili dvadsaťosem takých švindlerov, ktorí obľudia dievčata a prekupia ich do Brazílie. Policajti schytili mnoho listov, z ktorých vysvetlili, že tá banda už veľa dievčat poslala do Ameriky. Ako haličské časopisy píšú, ešte viac takých židov príde pod záмок.

Kvóta a socialisti. Vo veľkonočnej neľele bolo v Pešti veľké shromaždenie ľudu, kde Gabriel Ugron a iní rečníci vystúpili proti obmedzeniu slobody tlače a proti povýšeniu kvóty. Sociálni demokrati, ktorí ta vo veľkom počte prišli, taký krik a neporiadok robili, že policajný komisár prinútený bol shromaždenie rozpustiť.

Židovské figle. V Budapešti teraz jesto aj takých časopisov, ktoré s klanstva žijú. Taký časopis bol aj ten „Regnikolarer Verkehrsanzeiger;“ vydavateľ tohoto časopisu, akýsi Fehér (volal sa predtým Weiss), prostredkom inserátov mnoho ľudu vzal do služby a sobral od nich 100—200 zlatové kaucie; keď už tak spolu mal asi tisíc zlatých, stratil sa a zutekal. Policia, ktorá poznala tohoto zlodēja, nezakročila proti nemu.

Svätý Vojtech 23-ho apríla r. 997 podstúpil mučenícku smrť; tak teda do tohoto bežiaceho roku pripadá deväťstoročná rozpomienka jeho smrti. Sv. Vojtech má veľké zásluhy o rozšírenie rímsko katolíckej Cirkve v Uhorsku. On, ako biskup pražský cestujúc cez Uhorsko, krstil sv. Štefana, prvého kráľa našeho. Sv. Vojtech z Uhorska s bratom Gaudenciom odišiel do Poľska a odtiaľ k Prusom, aby ich obrátil ku Kristu Pánu. Kráľ poľský dal sv. Vojtecha a společníkov jeho loďmo zaviesť na jeden ostrov, ktorý tvorí Visla. Pohanskí Prusi, vidiac ľudu neznámých, pýtali sa ich: „Čo tam hľadajú?“ Na to odvetil im sv. Vojtech: „Neprišli sme vám odňať zem, ale vysvobodiť vás zo služby diablovej a uviesť vás vo službu pravého Boha.“ Darom im hovoril; hrozili mu a jeho společníkom, že ich všetkých pozabijajú, neopustia-li to miesto. Následkom toho dali sa na cestu k Luticom, ale odtiaľ navrátili sa k Prusom. Títo, keď sv. Vojtech so svojimi společníkmi na proti neďaleko mesta Romove konali službu Božiu, uderili na nich a dňa 23. apríla 997. sv. Vojtecha zavraždili.

Dobrý príklad. V našich časoch sladko padne očuf o peknom príklade. Taký krásny príklad podal novovyvolený rychtár v Hegyköz-Kovácsi. Tento driečny muž uradovanie svoje tým započal, že rozoslal hárak k občanom na podpis, v ktorom ich vyvolal, aby sa zaviazali, že od tých čias jeden každý z nich sa bude zdržiavať v nedeľu a sviatok od predtým tam zvyčajných robôt. Len dva z občanov sa nepodpisali a nezaviazali. K tomu zastupiteľstvo tej obce i to uzavrelo, že sa predstavenstvo obce každú nedeľu a sviatok ustanoví na Božích službách v kostele, a že sa v obecnom dome v nedeľu a sviatky nijaké žaloby a práva nebudú vybavovať. Ešte i bubon zakázali v nedeľu. Či by sa to isté neľalo i inde urobiť.

Drieční občania. V obci Szepetnek, ktorá do okresu Mikuláša Lepsényiho, nášho zodpovedného redaktora patrí, boli dva parné mlýny v majetku občanov. Majetníci jedného mlýna boli na ľudovej strane a všetci hlasovali za Mikuláša Lepsényiho. Gazdovia druhého mlýna boli liberáli a hlasovali proti nášmu redaktorovi, prečo občania sa na nich nahnevali a neniesli im viac zbožie do mlýna, ale všetko dali mlieť v mlýne ľudovej strany, tak že mlýn liberálov nemal čo mlieť a jeho majetníci museli ho predať; ponúkali ho židom, ale tí nechceli nič o tom počuť. Smilovali sa nad nimi gazdovia ľudáci a im ho odkúpili: títo teraz majú dva parné mlýny, ktoré vesele klepajú a deň a noc ľeť tak ľeť tu krásnu múku. Silne držme spolu a podporujme jeden druhého: potom darmo prídu ku nám tie pijavice z Haličí, musia ďalej ísť až do Ameriky, a naši ľudia zostanú doma v jejich vlasti.

Spolok drotárov. Drotári, zdržajúci sa v Dolnom Rakúsku, zakladajú si spolok a tým cieľom vyvolili už aj výbor, ktorý má vypracovať stanovy a porobiť všetké potrebné kroky.

DOPISY.

OD ŽILINY, 12. apríla.

Vážení pán Redaktor!

Tu pri Žiline teraz o samých inkvizíciách, vyšetrovaniach vyprávajú. Do Varína prišiel vyšetrovať vyslanec Ruffy tú chýrnu varínsku voľbu. Z Trenčína a Kysúc mnoho pánov prišlo ku varínskemu examenu. Všetci sme zvedaví, či tá varínska voľba potvrdená bude, ktorú i liberálny novinkár v „Budapesti Hirlape“ ohyzdnu pomenoval. Pán Šipeky najlepšie vie, že akým činom zostal ablegátom. Myslíme, že i pán Šmiatlovszky nechcel by mať mnoho takých voľbí, ako bola jeho voľba v Žiline. Pár takých voľbí dobre začrie do vrečka.

Pán Kloch vyšetrovanie dostane i z Prešporku od kráľ. tabule. V Trenčine nedržali za hodné, žalobu zdvihnúť a vyšetrovať proti Klochovi. No v Prešporku ináč smýšľajú a zvedaví sú na volebné remeslo baróna Klocha.

Počúvame, že na bývalých predsedov voľbí mráz prišiel. Tento mráz spálil fúzy i Tarnóczymu, ktorého v Pešti do inkvizície vzali pre figliarstvo so zmenkami (vekslami). Mráz opálil fúzy i Gebauerovi na Čaci. Janko Zemányi z Illavy vyšetruje proti nemu. Mráz šibnul i Klocha. Či mu fúzy a brká vypadajú, to je veľká otázka. Žilinský ratús dobre kúri v kachloch, lebo sa bojí tiež mrazu. Veď by i škoda bolo fúzov i uší, keby omrzly.

Na Nových-Bystriciach zase naopak veľká horúčnosť vybuchla na pánu notárovi Gejzovi Ralbovszkému. Že sa veľmi upotil pri katastralnej práci a že mu i židia podkúrili. Pán slúžny Haidin potešíť a utierať prišiel pána notára Ralbovszkého práve pred Kvetnou nedeľou. Či vykvitne z horúceho kúpeľa pre pána notára, to nevieme. Sedliaci novo-bystrickí veľmi chvália svojho notára, že vie znamenito „obšívvať.“ Tešíme sa tomu, že páni notári čas majú i ku „obšívaniu,“ len to je divno, že vždy pomoc a nových podnotárov žiadajú.

Naším pánom ablegátom veľmi by sme boli ďakovali, keby boli hlasovali na návrh Iudového Rakovszkého na zníženie pozemkovej dane. Nuž ale, keď teraz každý len na povýšenie dôchodkov myslí. Keby len i na bankárov vyhodili daň, hneď by bolo viac peniazí. Revísiu toho nového sobášu a drahých matrík nechcú prijať, lež revísiu zákona „nesrovnalosti,“ to už hej. Nuž veď by i škoda bola opustiť masné direktorstvá pri bankach, lutriach, fabrikách na sklo i na umelecký hnoj. Mohli by nám aspoň pohnojiť naše biedne kopanice, lebo jak takýto zimný čas a dažď potrvá, zase bude bieda. Zemiakov daktoré dediny

dostali zdarma, a to od tých falošných vraj grófov. Pán Boh nám daj! takýchto falošných grófov čím viac!

Janko Zeman.

HORNÁ-ŽDANA, Tekovská Stolica.

Velactená Redakcia!

Z okolia Hronského Sv. Kríža zriedka čítavam nejakú zprávu v našom milom Kresťanovi. S dovolením pána Redaktora opovažujem sa ct. obecenstvu aspoň ja niečo z vyšmenovanej obci v známosť uviesť.

Nepatrím síce medzi čitateľov „Opravdový-ho Kresťan“-a, ale náhodou dostal som do rúk 8. číslo spomenutého časopisu. Po prehlíadnutí tohože uzrúc i jedon dopis s podpisom Grader Michal-a, v našom okolí, čo nespokojnú osobu, známého.

Tento Grader Michal medzi iným smienil sa v slávnosti z príležitosti posvätenia dvoch bočných oltárov vydržiavanej. Pri tejto slávnosti dľa obyčaje „dobrého katolíka“ ani účasť nevzal. Niektorí ešte dosaváď sa domnievajú, že buďto — čo poníženy publikán — s sklopenými očami v pitvore chrámovom stojáci; buďto z vážovej vnútornej prazdnej miestnosti konané v chráme obrady očuvajúci, alebo a pravdepodobne z chýrov k nemu doletiacich materiu k dopisu už smieneného časopisu načerpal.

Pravda je, že oltáre zaopatrené a k úcte Božej venované k ozdoze chrámu slúžia; ale Grader Michal nemá právo o nich úsudok svoj uverejniť, lebo ani ich nevidel, ani k zaopatreniu týchže halierom nepripel ano o to požiadany ani nebol. Prečo? Lebo zo skutkov milosrdenstva ním konaných uzatváram: ruku má traslavú a vždy krčovite držanú; ďalej z skúsenosti: keby niečím prispel, časom by všetko nazpäť požiadaval.

Ohľadom zväčšenia chrámu i bez náhladov a plánov Grader Michal-a uskutočnený byť môže. Na čele predstavenstva sú mužovia zaujímaví sa o túto nevíhnutne vec potrebnú a farnikom veľmi dôležitú, čo nielen zdejší ale i z patričných sem tých obcí predstavení a iní príležitostne svojou ochotnosťou k tomu na javo dávajú.

Zdejší organista a učiteľ veľmi pochválne (čo i svedectvami svojích predstavených jemu doručenými kedykoľvek potvrdiť môže) účinkuje nielen v škole usilovne vyučujúc dietky k všetkému dobrému, lež i nábožnému kostolnému spevu cvičí. Grader Michalovi síce nenie to po vôli. Prečo? Preto, lebo zdejší učiteľ a organista nie dotieravosťou ale svojou vládňosťou a pokoja milovnosťou si farníkov získal, preto ích čo svojích a jemu oddaných považuje, ctí a miluje. Odtiaľto pochádza Grader Michal-ov nepokoj svedomia, pred známymi a občanmi znevažuje, zle mu praje a len na to myslí, jako by mu na dobrom mene uškodil môhol.

Tento Grader Michlik operený skrz duchovného v nadobudnutom majetku — ačkoľvek mu nikto nezávidí, — kedy-tedy vie aj iným o kresťanských čnosťach prednášky držať, ktorým on sám nepriateľom je. Predvšetkým lásku, svornosť a pokoj oproti svojim bývalým kolegom vyzdvihuje; kdežto ale sám ustavičnou pomstvou, hnevom a nenávisťou oproti nim horí. Učiteľ pred ním je: nedouk, podliak a mamlas, at.d. Tak uctív vie tých, ktorý ho svojimi krvopotnými uspokojenými krajiarikami udržiavajú a podporujú každoročne 200 zl. penziou, len aby následkom domnele udanej nemoci suchotin smrťou nepodlahol. Gazda je pred ním najpodlejšším stvoreným božím, za človeka ho len vtedy považuje, keď ho k niečomu potrebuje. Uňho heslom je: jedného pustiť, druhého chytiť, lebo najväčšiu obľubu v tom nachádza a uskutočňuje: „kto do mňa okruhom, ja doňho obuchom;“ a prednosť len ten požíva, kto vie tak zmýšľať a jednáť ako on.

Týmto spôsobom nedbá na česť svoju a blížného, o ktorú povinný starať sa má každý človek, však i sv. Písmo každého k tomu napomína: Starosť maj o dobré meno, lebo to ti zostane skôr, — ja ale prikladám, — jako na „Lazine“ sa nachádzajúci dom, plot, stromy, role a lúky kňazskou rukou nadobudnuté a teraz Grader Michal-om užívané.

Ku koncu môjho dopisu dodávam: „kde sám čert nestačí, v Hornej-Ždani do každej záležitosti Grader Michal nos strčí.“

Na budúce, keď sa k tomu príležitosť poskytne, čo úfam najbližšie bude v mojích dopisoch, o dôležitých záležitostiach sa zmiením, jestli sláv. Redacia to prijme a dovoľí.

Opravdivý Michal.

NITRA-LUDÁŇ.

Vážený pán Redaktor!

Hojnú a romatičnú látku podať bych mohol z obce našej, v ktorej by zozrkadlené bolo porekadlo: „Boh sa pyšným protiví, ale pokorným dáva milosť svoju.“ A však nečím to na teraz z lásky kresťanskej, ktorá nám káže, aby sme trpezliví boli oproti chybám blížného. Píšem o inom.

Známo jesto láskavým čitateľom „Kresťana“ škandál novozámskeho rabína, ktorý v škole katolíckej kríž zneuctil. Tomu sa však nikto nediví, bo „od hoväda len mäso žiadať môžeme,“ a nič iného. Teraz však čítame v „Ny. Szemle,“ že i v skalickej štátnej škole, tamejši kat. učiteľ kríž vyhodil, mluviac: „Toto jesto štátna škola, a preto kríž Kristov ničoho tu pohľadávať nemá.“ Tento človeček — ktorého my učiteľia ani za súdruha neprijímame, ale najväčšími opovrhujeme — ani to nevie, že jedine tomuto znaku viere kresťanskej môže ďakovať vlasť a národ svoje isicročné jestvovanie. Chudák nebožký jeho otec a matka, ktorí ho týmto znakom prežehnali, keď sa na svet narodil, doista obrátil sa museli dolu tvárou v tmavom hrobe nad svojim zlosynom.

Ale odvráťme sa od tohto smutného poblúdenca, podme radnej do našej milej Nitry k jednému príkladnému a úctyhodnému pánovi, Mikulášovi *Magyarymu*, bárs je on i reformát. Nekrúť hlavou láskavý čitateľu, ale slyš — a aj vy páni i a úradní. Tento pán je finančným direktorom, a ľúbi svedomito vydržiať úradne hodiny, a to isté žiada od seba podriadených. Vo „veľkom týdni“ bol tam chýrečný páter Schlick jezuita, ktorý poučlivé kázne držal, pri ktorých i skalnaté srdca obmäkli, a mnohí ponáhľali sa so seba vstúpiť a pokánie činiť. To isté umienil si jedon úradní pod spomenutým p. direktorom. Aby však nezameškal i svoj čas a povinnosť v písárne, už o pol 2 prišiel onu. Pán direktor sa čudoval nad tým, a pýtal sa po príčine toho; i znela odpoveď: Pán direktor, prosím o 4 hodine ľúbil bych ísť na zpoveď k pátru Schlickovi, preto som prišiel skorej, abych úradnu povinnosť a prácu nezameškal.“ — „Idte len priateľu domov — znela odvetá — a chystajte sa ku svojej pobožnosti.“ — Nie to pekný a zriedkavý príklad od p. Magyaryho, na vzdor tomu, že nie je katolík? . . .

Konečne dokonať musím jedným príkladom jedného všeobecne váženého, lásku celého okresu požívajúceho, hmotné výhody nehladajúceho, ale nezistného kňaza, Andreja Pulmann, na tento čas farár a dekan v Radošine. Tento kňaz, bez toho, že by bol hľadal, dostal lepšiu fáru v Krakovianoch. Jeho farnici ale to nijak pochopiť nemohli, aby oni svojho „dobrého pastiera“ stratili mohli! A tu na pomoc im prišiel ich vzorný a páru nemajúci notár: S. Mikovényi, — ktorý preukázal, že s učiteľom a kňazom možno jesto v najlepšej harmonii nažívať; a ktorý tomuto poslednému nehrešiva ani sviatosť, oplatku, omšu kalich a iné, ako mnohí, ktorých pomenovať nechcem — a tento pán postavil sa na čelo deputácie z občanov a prosil aj s nima, aby milovaný ich duchovný otec neopúšťal, bár sú aj chudobní. . . A menovaný kňaz sľúbil im, že ich nezanechá, ale s nima ostane. Potom prosbopis a deputácie zase išla k p. Vikarovi do Trnavy to isté prosiť. Nech p. Boh živí dôstojného p. dekana Andr. Pulmann-a, ktorý svojím bezzistným a zriedkavým príkladom všetkých liberálov a chlebarov zahaňuje, začo nie len jeho ovečky, ale i my učiteľia našu lásku a úctu mu hlasujeme. . . Hľa! takto činiť môže jedine kresťansko-katolícky človek, a veľký čiteľ sv. kríža.

Strome kríža drahocenný,

Údmi Krista posvätený:

Stal sa váhou Pána,

Moc nad peklom ti je daná.

HOSPODÁRSTVO.

Užitočné zvieratká.

Noviny „Volksbote“ napomínajú hospodárov, aby šetrili a nekynožili dobrých svojich priateľov a pomocníkov, to jest, aby nekynožili užitočné zvieratká. Nasledujúce zvieratká odporúčajú sa do ochrany hospodárov:

Jež: Zväčša živí sa myšiami, slimákmi a pandravami. Preto nezabíjajte žiadneho ježa.

Žaba (ropucha): Toto je opravdová pomoc pre hospodárov. Každá sožerie 20—30 kusov hmyzu za hodinu. Nezabíjajte žaby, ropuchy!

Krtica: Neprestajne žerie pandravy, larvy, húsenice a iné hospodárstvu a zahradníctvu škodlivé hmyzy. V jeho bachore nikdy neňašli čiastky rastlinnej. Preto nezabíjajte krtice!

Vtáctvo: Každý kraj každoročne mnoho trpí od hmyzu. Drobné vtáctvo je najväčším kynožiteľom hmyzu. Vtáctvo je kynožiteľom aj drobných húseníc, ktoré robia toľké škody po sadoch a zahradách. Ono je pomocou poľného hospodára, zahradníka a ovocinára. Preto nezabíjajte vtáčikov!

Lienka — pánbožková kravička: Toto sú tí najlepší priatelia hospodárov a zahradníkov. Oberajú vši s rastlín a stromov a tým preukazujú veľký ošoh. Preto nezabíjajte pánbožkové kravičky.

Jašterička: Toto je strašne pažravé zvieratko, ale ona žije len zo škodlivých mäkyšov, kuklic, pandráv, húseníc, múch, chrobákov, červíkov a slimákov. Následkom svojej pažravosti je opravdovým požehnaním pre hospodára. Osožnosť jašteričiek je taká veľká, že niektorí prírodopytci odporúčali, aby sa jašteričky ako kynožiteľia hmyzu udomáčňovali po zahradách. Preto nezabíjajte jašteričky!

Šetrite teda, hospodári, týchto vašich priateľov! Zvláštne pozor dávajte na nezbedné decká, ktoré našich milých spevákov, vtáčkov v zahradách a v lesoch kynožia, vyberajú a hniezda im kazia. V iných krajinách veľký pozor dávajú na spevavých vtáčkov a búdky im chystajú. U nás každý pasák, každé zlé decko ukrotentstva dopúšťa sa na milých vtáčkoch, ktoré zďaleka prichodia naše zahrady čistiť a lúbežným spevom svojim nás tešiť. Kto má rozum a srdca na mieste, nech ochraňuje vtáčikov!

x.

Jako treba na jar orať?

Všeobecne sa myslí, že pod dobrým obrobením zeme rozumie sa to, keď čím hlbšie orieme.

Tento náhľad povstal jakoby na protivu tým, ktorí boli a sú toho presvedčenia, že dostačí, keď role po vrchu trochu poškrábeme a úroda je istá. Len na tom nástoja, aby zrno nejak do zeme dostali, o ostatné sa dobrý Pán Boh postará. Nuž v oči týmto nešťastným pochopom ani nemožno iné za dobrú prácu považovať, ako keď pluh hlboko púšťame a tak zväčšujeme a rozširujeme prameň, ktorý má byliny živiť.

Toto zodpovedá jak nauke o oraní, tak aj skutočnosti. Ale skusenosť, táto základnia pravda, neraz upozorňuje gazdu, aby skúmal vec aj bližšie. Neraz sa prihodilo totižto, že po hlbokom oraní úroda o moc slabšie vypadla, jako sa to dalo očakávať. A toto pohlo mnohých gazdov k rozmýšľaniu.

Celkom prirodzená vec je, že jak hlboko ide pluh do pôdy, tak hlboko vnikajú aj traja kuchári prírody: t. j. povetrie, teplo a vlaha, aby pripravily surové čiastky pôdy ku prijatiu zrna. K tomuto sa ale vyžaduje aj istý čas, behom ktorého sa pôda na toto pripraví. Povedzme tedy, keď my pôdu, ktorú sme dosiaľ len na 4—5 palcov hlboko orali, odrazu 9—12 palcov hlboko začneme orať, tak dostaneme 5—7 palcov tlstú pôdu na povrsie, ktorá pred tým nikdy nebola súrodnená. A ponevác do takejto hrúbky povetrie, teplo a vlaha len pomaly vládze vniknúť, prirodzená vec je, že zasiat zrna, nemajúc potravy, zprvu sa dobre nevydarí.

Z tohoto možno zase to pravidlo odvieť, že bezprostredne pred siatim neslobodno nikdy hlbšie orať, jako sme dosiaľ orávali.

Keď ale chceme úrodnú čiastku pôdy hlbokým oraním sväčšif, nerobme to nikdy bezprostredne pred siatim, ale vtedy, keď bude času k tomu, aby po prvý raz vyorané čiastky prezrely. Hlboko môžeme tedy orať na jaseň, keď pôda celú zimu odpočíva alebo aj úhor na jar pod oziminy.

Kto pozorne čítal dosiaľ tieto riadky, ten už vie tedy, jako treba na jar orať. Ponevác vtedy hneď po oraní aj sejeme, nesmieme hlbšie orať, než jako sme vždy zvykli. Skoro by bol aj zabudol pripomenúť, že cieľu lepšie zodpovedá, keď úrodnú čiastku pôdy postupne hlbíme; o moc lepšie spravíme, keď neorieme odrazu o 5—6 palcov hlbšie, ale keď si to na 2—3 roky podelíme tak, že každý rok o 1—2

palce hlbšie orieme. Takto pokračujeme pomalšie, ale istejšie.

Čo sa týče jarnej oračky, ešte jednou dobrou radou poslužím tým, ktorí nie strojami ale rukami sejú. Cieľu nesodpovedá, keď so zrnom šporujeme a tak zem oklameme, ale ani to není dobre, keď príbohate sejeme a tak márnime zrno. Aby sme našli strednú cestu, zvláštnu pozornosť venujme tomu, koľko zachytáva pluh. Ponevác dobre vieme, že pri plytkom a riedkom oraní, aj brázdy ďaleko padnú jedna od druhej, radšej na tom nástojme, aby pluh užšie zaberá, následkom čoho dostaneme stredno husté rady a tak tedy viac sodpovedajúcich ložísk pre zrno. Oranie pod sejbu nesverme na neskúseného chlapca, alebo nesvedomitého paholka, lež vtedy nech chytí sám gazda pluh do ruky a skutkom nech dokáže, nakoľko zaslúži meno gazdu.

Fabrika na víno.

Z ctenej ruky od 15-ho apríla dostali sme tento dopis:

Pred dvoma asi mesiacmi sme boli v týchto novinách o tej fabrike vyprávali, ktorú v obci Likavka boli vynašli a v ktorej sa cez jednu noc 384 litrov vína urodilo. Samko Šulz trnul od toho času. Kubínska direkcija volako ešte mešká s pokutou. Však ale nie tak ministerium, kam muštry z toho vína byly poslané. Jahnáhle p. minister okúsil víno, hneď dostal hlavy bolenia, a preto nariadil, aby náš Samko na 300 zl. pokutovaný a víno falšované mu povylievané bolo.

Minulú strednu prišiel slúžny so žandármi do obce. — Víno to, z ktorého muštry brali, už ľud síce na fašiangy bol vypil, pritom všetkom ale štyri sudy byly vo forote, k obveseleniu ľudu na veľkonočné sviatky.

Ten najväčší požiar nesozenie tolko ľudí dovedna, jako sa vtedy sišlo, keď sudy z pivnici vyvalené a do potoka ich obsah vypustený bol. Smiech, krik bolo počuť, keď videl ľud, že ten nápoj, ktorý on draho platí, teraz sa vylieva. Len jeden plakal a to bol Schulz. Chlapy nastavili klobúky, aby dačo z nápoja chytili, však ale žandári ich s flintami odháňali, a ich upozornili, že keď z toho nápoja nečo vypijú, to životom zaplatia. Z jedného suda tieklo celkom čierne víno, to bola tá essencia, s ktorou sa môže narobiť dvadsať sudov vína, a tri sudy obsahovali už shotovené víno. — Na druhý deň žiab a hlačov podochnutých v potoku bolo sila, a hľa čo zkrátia žabu, je vstave i človeka o život priviesť!

Nuž ale prosím vás, keby všade také „víno“ vyliali, potom skutočne prišla by na nás potopa; lenže štát by náramné dôchodky mával, keby každého takého Samka na 300 zlatých pokutovali, to by aspoň dvadsať miliónov donieslo ročite, k tomu ani nerátame tie výdavky, ktoré následkom takého nápoja choroby a špitále spôsobujú.

Rozmary a žárty.

Poctivý cigán.

Raz prišiel cigán ku gazdovi a povie: „Pán gazda, keď vám Pán Božko toľko tej šlamy dali, nože dajte mi dákej šúp, žima bude!“ — „Dobre, choď si vziať do dvora,“ privolí gazda, „ale mi za to dáš pozor na pole, aby mi zemiaky neryli.“ — „Hej, akože! Budem špávať pri nich.“ Cigán ide do dvora, zaobzerá sa, nevidí nikoho, iba v ruke jedno tučé jahňa, schytí a zaviazhe ho do šúpu. Ale gazda spozoroval, keď cigán šúp niesol, že visí z nej chvostik z jahňaťa. Gazda mu na to zastane cestu vo vrátach: „Ale si mi dačo neukradol?“ — „Oj, Pán Boh chráň, gazdičko!“ — „A už sa ti muselo zapliesť dačo do tej slamy,“ hovorí gazda a ukazuje mu chvostik z jahňaťa. Cigán shodí šúp, roztrhne ho, vyhodí jahňa a kopne doň: „Ale ideš, ty maškara, čo ša mi tu pletieš; vari ma chceš o poctivosť pripraviť!“

ODKAZY REDAKCIE.

Klásoš. Váš dopis je v poriadku.

Horný-Vadičov. Meno sme dia žiadosti opravili, ale tú druhú vec nemôžeme viac vykonať, lebo do tisíce už ide, čo darmo posielame.

M. Benko, Kubach. Ten „článok“ sme dostali, lenže do teraz sme ho nemohli uverejniť, lebo je veľmi dlhý.

Podvahovszky, Pruska. Váš dopis nemôžeme rozumieť; prečo nevezmete harok papiera?

Privrženec, Buč. Držte spolu a nemôžu vám krivonos za rychtára na krk vložiť.

Zázriva. Či ste nedostali list?

Ign. Brezovički, H. Zubrica. Poslali sme Vám list.

J. Wischvader, Hochstettnc. Vy ste nepredplatili na tento rok, preto Vám od 1. apríla nechodí časopis.

U. S. Vittenc. Smutno je to, ať uverejniť len tak môžeme, keď by ste to s dvoma svedkami podpísali.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unožvanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by

n ektoý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej, direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Vyobrazenie.

Velkonočné školské „vaká ie“ dost príležitosti dajú žiakom na všelijaké zábavy, ako to na čele tohto čísla viáme. Gazda ide so ženou do susednej dediny, na voze; kone mladé si nastáli cez nedeľu, a keď ich v pondelok, druhý sviatok zapráhol, tak tancovali ako tátoše, jako keby boli vedeli, že vezú gazdu ku sestry gazdovej polievaf. Ešte len na konci dedine sú medzi zahradami, keď priletí papierný drak, ktorého žiaci vypustili na luke, a zrúti sa pred koňmi do zemi. Hej či tieto skákajú a na zadok tľčia vozík! Nuž ale silná ruka chlapa ich uspokojí a vesele idú cvalom ďalej, ale papierný drak pošliapaný a podriapaný zostal na ceste na veľkú žalosť našich žiakov.

Knížná polica.

„*Večery Panny Marie*“ (Mária-Esték) sa volá tá milá knižka, ktorú Štefan Vathy písal a vydal v uhorskej reči, a ktorá obsahuje 52 krásnych legendy o Matky Božej. Štefana Vathy aj naši čitatelia poznajú ako jedného z tých katolíckych novinkárov, ktorých vláda liberálna prenasleduje. Štefan Vathy tiež bol odsúdený a to na 6 mesiacov štátneho väzenia a na 500 zlatých. „*Večery Panny Marie*“, táto krásna kniha môže byť potecha každého veriacého kresťana, ktorý zná po uhorský, preto tie milé „*Večery Panny Marie*“ vrele odporúčame aj našim čitateľom. Cena tej ľúbežnej knižky je 1 zlatý 50 krajciarov. A naše vydavateľstvo (Budapest, VIII. Práter utca 44.) franko ju pošle každému predplatiteľovi.

„*Bolestná križová cesta*“ Spasiteľa nášého čili rozjímanie o bolestnom umučení Pána Ježiša. Táto knižočka, ktorú na novo vidal F. Pelikán Krizsó kňaz z údu Svätého Františka, obsahuje modlitby a spevy pri 14. štaciach, s ktorými sa spojaté odpustky. Cena 10 krajciarov, odporúčame tú knižočku cteným Pateľom našim zvláštne ct. duhovenstvu, aby ju pre veriacich vo väčšom počte objednalo.

či dostaniu je u horespomenutého pána T. Pelikána Krizsó, kňaza z údu Sv. Františka v Krešporke.

Veľká pliaga sveta už vyšla z tlače s nasledovným obsahom: I. Vysvetlenie Veľkej Noviny. II. Predpovedanie novších prorokov. III. Proroctvo Isaiáša a proroctvo la saletteské. IV. Ako môžeme vyhnúť veľkej pliage sveta, ktorá na každý pád nastane. V. Veľká pliaga dokázana zo starého zákona. VI. Ancikrist. VII. Nový svet. VIII. Dobré rady a záverok.

Toto výborné dielo, ktoré obsahuje asi 120 strán a stojí len 75 krajciarov, vrele odporúčame každej rodine. Jak je ono zaujímavé, tak je i poučlivé. Zvlášte o Ancikristovi a o druhom, novom svete na tejto zemi, veľa zaujímavých zpráv podáva. Soslovenčil ho Jožko Ludák. Objednať sa môže u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove; u vydavateľa to „*Našej Nádeje*“ a „*Veľkej Noviny*“.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.35—8.00 zl. Raž 6.10—6.20 zl. Jačmeň na krm 4.25—4.55 zl. do pálenie 5.20—6.00 zl. na várku 6.50—8.00. Oves: 5.85—6.35. Kukurica: 3.45—3.55. Proso: 5.35—5.75. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno 08.75—09.50. Koprné semeno: 08.55—09.00.
3. Strova: Veľká biela fízula 7.00—7.20; tmavá 8.00—8.40 okruhlá: 7.00—7.30., tarkavá 6.00—6.40. Šošovica 10.00.28.00. Hrach 8.50—13.00. Čistý 13.50—20.00 zl.
4. Kupecké zelené plody: Mak 23—24. Burgyňa 1.80—2.00. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželec: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.30—2.80. Slama. Na postielanie: 1.30—1.45. Žup 1.50—1.65.
6. Siatie: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ladník 6.00—6.50 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 828 hospodárskych volov; 504 dojných kráv. Nasledovné boly ceny. Výborná pára volov do járma do 300—340 zl. Dojné kravy: za jeden kus 060—080 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 1019 kusov oviec. Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajca 40—50. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—00.56 zl.
9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156.
10. Kraviny vrázkované 165—175.
11. Telaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.
12. Telaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepši 150—155 drsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Brnenské

SÚKNO**Najmódnejšie látky a ostatky.**

Bezprostredný a najlacnejší prameň, najvkúsnejších a najvýbornejších výrobkov!

Pýtajte si

hojnú sbierku tých najnovších jasenných a zimných látok kammgarnov, palmerstonových, ševiotových a lodenových látok zo skladu kr. a cis. výsadných jemnosúkených fabrik na vlnené tovary

MORICA SCHWARZ
v Zwittau (Brno) 15.

Aj tá najmenšia miera je k dostaniu. Čo nezodpovedá, naspák sa prijme. Ukážka zdarma. Rozposiela sa doberkou.

Tisíce uznání.
Ukážky bez objednania naspák sa požadujú.**Papier makulatúrov**
*je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.***Vyzvanie k ct. čitateľom!**

Toľko a toľko anonci (inzerátov) uverejnili už na predávanie kôs, že čitateľstvo už celkom stratilo dôveru; aby ale pominul tento podvod, ktorý sa s týma kôsami čini, ktoré s tým ohromným humbugom rozširovali, nižepodpísaný som sa vnutený cítil kontrakt urobiť s najchýrejšími a prvými anglickými dielnami kôs, a som v tom spôsobe, že nie akiekoľvek cudzieho mena a chyru kosi, ale od prirodnej skutočnosti a dielnosti najchýrejšie anglické srieborné ocelové kosi môžem dať po kusu za

1 kus	85	90	95	100 cm. dlhý
cena	1.30	1.35	1.40	1.45

K týmto kôsám 1 kus pritečného kameňa za darmo pošlem.

Pri jednotlivých nakázkach frankovania platia odberateli, pri nakázke päť kôs ja platím počtu.

To, čo to druhí predávajúci kôs sľubia, známeňte, že sbierateľom darmo dá kosu, ja nemôžem urobiť. Ale keď by som zakusil, že z volakej obej nákažka príde na 10 kôs naraz, v tom páde odberateľovi jednu kosu darmo priložím. Pri väčšej nákazke dovolaje sa väčšia priazeň ceny. Kosa je len vtedy pravá a neporušená, keď meno moje nosí. Ja dobretojm za pravosť pri rozposlaní kôs. Zamením vecy, ktoré by sa nepáčily, ale to sa nevzdáva ani medzi tisíc kôsami.

Uctive Ján Šárdy, Nágoes (Somogyská stol.)

Oznamy pre naše noviny vybučne len vydavateľstvo „Krešťana“ prijíma.**Velebným farským úradom.**

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížočíek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

RÁČTE UPOZOROVAŤ.

➡ Predavатели kôs v našej vlasti mnoho klamstva porobia. A ponevác ja s mojou kosou „Svätého Antona“ sem im kyfnul na prsti, lebo dobrý chýr tejto kôsy v celej krajine sa rozšíril, teraz túto kosu falšujú a chcú ľud na to priviesť, aby im veril, že taká stará portieka je ozaistná kosa „Svätého Antona;“ oproti tomu ja oznamujem, že ja nedržim v Uhorsku ani agenta ani cestovníka (rajzendera) a že ozaistná kosa Svätého Antona len u mňa sa môže kúpiť. **➡**

S úctou
Jozef Sohr.

Jediná kosa, ktorá dosiaľ všetké vlastnosti uplnila, je

➡ kosa svätého Antona, ➡

ktorá zaslúži to meno **kosa ľudu**, ako ju na mnoho miest volajú. Táto kosa je preto vsade uznaná, že ona je pevná, ani nie veľmi tvrdá, ani veľmi mäkká, a pritom zázračne ľahká. Zvláštne ale preto úplnuje žiadosť hospodárov, lebo táto kosa »Svätého Antona« má mocné hrdlo, tenkú čepeľ a je sriadená pre obyčajného kosca; aby ju nemuseli dať kováčovi na hrdle fahať, skrze čo zadok kôsy obyčajne zmäkne. Mnoho gazdovia sami skazia kosu, lebo ju chýbne kujú; čo sa pri kose »Svätého Antona« nestane, ona je už vykovaná, a dobre vyprobovaná príde do rúk hospodárov.

S kosou „Svätého Antona“ po jednom kuvaním cez viac dní môže sa pracovať a s jedným ostrením 120—150 krokov môže sa kosiť a či by v najtvrdšej a najhustejšej trave.

Za každú kosu dobre stojím, a ktorá by sa nešíkla, takú zamienim.

Cena kôs »Svätého Antona«:

Dlhá	70	75	80	85	90	95	100 cm.
	1 zl.	1.05 zl.	1.10 zl.	1.15 zl.	1.20 zl.	1.25 zl.	1.30 zl.

Kto objedná 5 kusov, tie mu kosová dielna pošle franko na pošte; kto pojedná 10 kusov, jednu zdarma dostane.

JOZEF SOHR v Somogy-Szill.

Cenník ilustrovaný pošlem zdarma.

TLAČIAREŇ

„SVÄTEHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Tlačiareň v tlačiareni »Svätého Gerharda« v Budapešti, Práter-ulica číslo 44

== Najoblúbenejšia kosa hospodárov. ==

„Hromovej kôsy“

rozposielanie
sa započne 1. apríla.

1 kus	85	90	95	100 cm. dlhý
cena	1.10	1.15	1.20	1.30

Jedon pár kosovej nákovy skladivom 1 zľ. 10 kr.

Jedine moje hromové kôsy zodpovedajú požiadavkám hospodárov, zvlášte skrze to, že ony majú mocné hrdlo, tenkú a ľahkú čepeľ a sú sriadené pre obyčajného kosca, aby sa nemusely dať kováčovi na hrdle fahať, skrze čo zadok kôsy obyčajne zmäkne. Hromovú kosu nakovanú sám vyprobujem, a 10 kusov s doberkou po pošte posielam franko; ktorá by sa nešíkla, na moje útraty sa mi môže naspiak poslať k zameneniu.

S úctou

VIOSZ ELEMÉR,

gazd. gépek gyári raktára és a »Villám kasza« egyedüli szállítója. Devecser (Veszprém.)

== Dovčul je 57,500 kusov v obchode. ==

== Kto objedná 20 kusov, jednu zdarma dostane. ==

J. STOWASSER

stroji a hudbných nástrojov, cis. a kr. dvorný dovážateľ.

V BUDAPEŠTI,

II. OKRES, LÁNCZHID-ULICA Č. 5.

Predáva súkáce, faháce a bijáce hudbné nástroje, výborné, silnozvučne cimbalmy a o ich podstatných častiach veľký obrázkový cenník na žiadosť zdarma a bez poštového poplatku posielam.

Stranivá nezhubiteľných silných organových harmoník má sa osobitný cenník žiadať.

Naprávanie všeliakých zvučných nástrojov a harmoník za najlacnejšiu cenu sa vykonáva.